

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการส่งเสริมการมีงานทำของผู้ป่วยจิตเวช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของครอบครัวที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวชและทัศนคติของครอบครัวที่มีต่อการส่งเสริมการมีงานทำของผู้ป่วยจิตเวช วิธีการศึกษา คือ การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการ ศึกษาเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกรณีศึกษา ซึ่งเป็นครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 10 ราย ประกอบกับข้อมูลของผู้นำชุมชนที่มีผู้ป่วยจิตเวชอาศัยอยู่และข้อมูลของบุคลากรจากสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นกรณีศึกษาเป็นเพศหญิง 4 ราย และเพศชาย 6 ราย รวม 10 ราย โดยมีอายุน้อยที่สุด 19 ปี และอายุมากที่สุด 60 ปี ระยะเวลาในการเจ็บป่วยอยู่ระหว่าง 1-33 ปี ในครอบครัวผู้ป่วยมีสถานภาพเป็นทั้งบุตร/ธิดา พี่ชาย/น้องชาย/พี่สาว และภรรยา ซึ่งผู้ป่วยทุกคนยอมรับในความเจ็บป่วยของตนเองและเข้าใจในความจำเป็นที่ต้องรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติ ในขณะที่ครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยจิตเวชมีอายุระหว่าง 40-70 ปี มีความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโดยเป็นมารดา พี่ชาย/น้องสาวและสามี ทุกครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว มีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 2-5 คน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ 10,000-15,000 บาท ลักษณะการดูแลของครอบครัวส่วนใหญ่เป็นแบบผสมผสานระหว่างการดูแลผู้ป่วยเรื่องการรับประทานยาและการเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยดูแลตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะอาการความเจ็บป่วยของผู้ป่วยด้วยว่าร้ายแรงเพียงใด สำหรับชุมชนที่มีผู้นำชุมชนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขก็จะมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคจิตเวช ทำให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับ และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยจิตเวชและครอบครัวได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการอบรมความรู้แก่ครอบครัวผู้ป่วยจิตเวชตั้งแต่เข้ารับการรักษาในระยะแรก เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและมีกำลังใจในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนและทุกคนในสังคม เพื่อทุกคนจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช นอกจากนี้สถาบันฯ ควรให้การส่งเสริมเรื่องการฝึกอาชีพและการทดลองจ้างงาน เพื่อให้ผู้ป่วยได้มีประสบการณ์จริงในการทำงาน ทราบถึงความต้องการและความถนัดของตนเอง จนสามารถนำไปใช้ในการทำงานต่อไปในอนาคต

Abstract

This is a study on “Family Participation in Promoting Employment Opportunity for Psychiatric Patients”. The objectives of the research were to study the attitudes of the family toward psychiatric patients and toward promoting employment opportunity for the psychiatric patients. The methodology in this qualitative research involved a study of documents, observation and in-depth interviews based on the families of 10 psychiatric cases, together with information from the leaders of the communities in which the psychiatric patients lived and information from personnel of Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry.

The results of the study showed that of the ten psychiatric cases four were female and six were male, ranging from 19 years of age (youngest) to 60 (oldest), being in psychiatric conditions between 1 and 33 years. Their status in the family, was son/daughter, younger and elder brother/elder sister or wife. Every patient admitted to having the psychiatric condition and understood the necessity of ongoing continual treatment in order to live a normal life again. The family members of the psychiatric cases were between 40 and 70 years old, the status being mother, elder brother/younger sister or husband. All were single families, with two to five members, earning a monthly income about 10,000-15,000 baht. Most of the family care was a combination of family members making sure that the patients took the medication and self-care by the patients, depending on the chronic nature of the case. In a community in which the leader was a public health volunteer there was more knowledge and understanding of the psychiatric cases, thus allowing the patients and their families to take part in community activities more readily.

The researcher suggested that there should be educational training programs for families of the psychiatric patients as soon as the latter were given treatment, preparing the families with the right knowledge, understanding and support for the patients. Such programs will also promote understanding in the community and for every social member, equipping them with an appropriate attitude towards the

psychiatric patients. In addition, the Institute should encourage skills training and employment on a trial basis to enable the patients to get in touch with real work situations, their own needs and aptitude, thus preparing them for future work.